

ζίλι

ζίλι, το, ουσ. [*<*τουρκ. zil (= κουδούνι)]. **1.** (στη γλώσσα της αργκό) δυνατό χαστούκι, δυνατό ράπισμα: «του 'ριξα ένα ζίλι, που είδε τον ουρανό με τ' άστρα». Από το ότι, όταν δεχτεί κάποιος δυνατό χτύπημα στο πρόσωπο, κουδουνίζουν τ' αφτιά του. **2.** στον πλ. **τα ζίλια**, μεταλλικά κρόταλα, που προσαρμόζονται στα δάχτυλα και συνοδεύουν με τους ήχους τους το χορό, ιδίως ανατολίτισσας χορεύτριας: «το κορμί της χορεύτριας λικνιζόταν λάγνο κάτω από τους ήχους που άφηναν τα ζίλια». (Ακολουθούν 17 φρ.)·

- είναι για ζίλια, πρέπει να τιμωρηθεί με ξυλοδαρμό ή συμπεριφέρεται με τέτοιο τρόπο, σαν να επιδιώκει να φάει ξύλο: «αφού κάθεσαι και κατηγορεί χωρίς λόγο όλον τον κόσμο, είναι για ζίλια». Για συνών. βλ. φρ. είναι για χαστούκια, λ. χαστούκι·

- έφαγε ζίλια ή έφαγε τα ζίλια του, ξυλοκοπήθηκε από κάποιον: «πήγε να κουνηθεί στον τάδε κι έφαγε τα ζίλια του». Για συνών. βλ. φρ. έφαγε χαστούκια ή έφαγε τα χαστούκια του, λ. χαστούκι·

- θέλει ζίλια ή θέλει τα ζίλια του ή τα θέλει τα ζίλια του, βλ. φρ. είναι για ζίλια·

- τον πέθανε στα ζίλια, βλ. φρ. τον τρέλανα στα ζίλια·

- τον πλάκωσα στα ζίλια, του έδωσα αλλεπάλληλα χαστούκια, τον ξυλοκόπησα: «επειδή δεν καθόταν φρόνιμα, τον πλάκωσα στα ζήλια». Για συνών. βλ. φρ. τον πλάκωσα στα χαστούκια, λ. χαστούκι·

- τον τάραξα στα ζίλια, τον έδειρα άγρια, τον ξυλοκόπησα: «κάποια στιγμή ήρθαμε στα χέρια και τον τάραξα στα ζίλια». Για συνών. τον τάραξα στα χαστούκια, λ. χαστούκι·

- τον τρέλανα στα ζίλια, τον ξυλοκόπησα άγρια: «επειδή μου 'βρισε τη μάνα, τον τρέλανα στα ζίλια». Για συνών. τον τρέλανα στα χαστούκια, λ. χαστούκι·

- του άστραψα ένα ζίλι, τον χτύπησα δυνατά στο πρόσωπο με την παλάμη, τον χαστούκισα: «μόλις του άστραψα ένα ζίλι, σταμάτησε αμέσως να λέει ανοησίες». Για συνών. βλ. φρ. του άστραψα ένα χαστούκι, λ. χαστούκι·

- του 'δωσα ένα ζίλι, βλ. φρ. του 'ριξα ένα ζίλι·

- του 'δωσα ζίλια ή του 'δωσα τα ζίλια του, βλ. φρ. του 'ριξα ζίλια ή του 'ριξα τα ζίλια του·

- του κάθισα ένα ζίλι, βλ. φρ. του άστραψα ένα ζίλι·

- του 'κοψα ένα ζίλι, βλ. φρ. του 'ριξα ένα ζίλι·

- του 'ριξα ένα ζίλι, τον χαστούκισα: «μόλις του 'ριξα ένα ζίλι κάθισε φρόνιμα στη θέση του». Για συνών. βλ. φρ. του 'ριξα ένα χαστούκι, λ. χαστούκι·

- του 'ριξα ζίλια ή του 'ριξα τα ζίλια του, του έδωσα αλλεπάλληλα χαστούκια, τον ξυλοκόπησα και, κατ' επέκταση, τον νίκησα: «επειδή έλεγε συνέχεια ανοησίες του 'ριξα τα ζίλια του κι ησύχασε». Για συνών. του 'ριξα χαστούκια ή του 'ριξα τα χαστούκια του, λ. χαστούκι·

- του 'σκασα ένα ζίλι, τον χαστούκισα δυνατά: «πριν μας χωρίσουν, μπόρεσα και του 'σκασα ένα ζίλι». Για συνών. βλ. φρ. του 'σκασα ένα χαστούκι, λ. χαστούκι·

- του τράβηξα ένα ζίλι, βλ. φρ. του 'ριξα ένα ζίλι·

- τρώω ζίλια ή τρώω τα ζίλια μου, δέχομαι χαστούκια από κάποιον, τρώω ξύλο και, κατ' επέκταση, με νικά: «αφού ξέρω πως τρώω τα ζίλια μου, γιατί να μαλώσω με τον τάδε;». Για συνών. βλ. φρ. τρώω χαστούκια ή τρώω τα χαστούκια μου (α), λ. χαστούκι·